

### 3η Διδακτική Ενότητα Η φιλοσοφία ως προϋπόθεση για την ευδαιμονία

#### Κείμενο αναφοράς: Επίκουρος, Επιστολή στον Μενοικέα, 122

#### Ετυμολογικά και ομόρριζα στη νέα ελληνική

• ὄν, ἐστίν, παρῆναι, εἶναι, παρούσης, ἀπούσης < εἰμί (ρ. ἐσ-, μι- κατάληξη με αφομοίωση > ἐμ-μί· με απλοποίηση και αντέκταση > εἰμί): ανούσιος, απόν, απουσία, εξουσία, εξουσιαστικός, επουσιώδης, εσθλός, ετυμολογία, ετυμολογικός, έτυμον, ομοούσιος, ον, οντολογία, οντολογικός, όντως, ουσία, ουσιαστικός, ουσιώδης, (το) παρόν, παρουσία, παρουσιαστικό, περιουσία, περιουσιακός, περιούσιος, τώνοντι.

• μελλέτω, μελλόντων < μέλλω: μέλλον, μελλοντικός, μελλούμενος, μελλοθάνατος, μελλοννυμφος.

• φιλοσοφεῖν, φιλοσοφῶν, φιλοσοφητέον < φιλοσοφέω-ω < επιθ. φιλόσοφος (< φίλος + σοφία): φιλοσόφημα, αφιλοσόφητος.

• ὑπάρχων, ὑπάρχειν < ὑπάρχω (ρίζα ἀρχ-): αρχικός, αρχαίος, αρχαιότητα, αρχείο, αρχειακός, αρχαϊκός, άναρχος, αναρχία, αναρχικός, άρχοντας αρχοντικός, αρχοντιά, αρχοντάνθρωπος, αρχηγός, αρχηγικός, αρχηγία, αρχίατρος, αρχιεπίσκοπος, αρχιεπισκοπικός, αρχιεπισκοπή, αρχιτέκτονας, αρχιτεκτονικός, αρχέγονος, αρχέτυπος, απαρχή, γυμνασιάρχης, εθνάρχης, δήμαρχος, δημαρχικός, δημαρχιακός, δημαρχία, δημαρχείο, κυρίαρχος, κυριαρχικός, κυριαρχία, ληξίαρχος, αρχομανής, αρχομανία, κατ' αρχάς, κατ' αρχήν, εξ αρχής.

• κοπιάτω < κοπιάω-ω < κόπος: κοπιαστικός, κοπιώδης, κατάκοπος, κόφτης, κοπτήρας, άκοπος, κοπάδι.

• ἄωρος, πάρωρος, ὥραν < ὥρα: ωράριο, ωραίος, δίωρο, τρίωρο, ωραίος, ώριμος, ανώριμος, ωριμότητα, ανωριμότητα, ωρίμανση, ωροσκόπιο, πρόωρος.

• ὑγιαίνον < ὑγιαίνω < ὑγιής: υγεία, υγιεινός, υγιεινή, υγειονόμος, υγιεινολόγος.

• λέγων, λέγοντι < λέγω < λεγ-, και Fερ - πχ: Fερ - και με μετάθεση Fρε- > Fε - Fρε - και > Fε-Fρε-και > εἶρηκα. π.χ: Fρε-θήσομαι με τροπή του -F- σε δασεία και έκταση του -ε- σε -η- > ῥηθήσομαι π.χ: ἐ - Fρέ -θην με αφομοίωση του -F- σε ρ > ἐρρέθην και με έκταση του -ε- σε -η- ἐρρέθη: λεκτικός, λέξη, λεξικό, λέσχη, λήμμα, λογάς, λογικός, λόγος, λογύδριο, ορθοεπής, ρήμα, ρήση, ρήτορας, ρητός, ρήτρα, φιλόλογος, γεωλόγος, έπος.

• παρεληλυθέναι < εἶμι/έρχομαι: ερχομός, έλευση, προσέλευση, διέλευση, ελευθερία, ανεξίτηλος, ισθμός, εισιτήριο, εξιτήριο, προσηλυτισμός, προσιτός, ιταμός, αμαξιτός.

• γηράσκων < γηράσκω < (τὸ) γῆρας: γέρος, γεροντικός, γερουσία, γηρατειά, γηροκομείο, γεροντοπαλικάρο, γεροπαράξενος, γριά.

• **νεάξῃ < νεάξω < νέος:** νεαρός, νεότητα, νιότη, νεογνό, νεολαία, νεογέννητος, νεόδομητος, νεωτερικός, νεωτερικότητα, νεωτερισμός.

• **γεγονότων < γί(γ)νομαι (< γι-, ενεστωτικός αναδιπλασιασμός + θ. γεν-, με συγκοπή γν- + -ομαι. θ. γεν-, γον-, γεν + πρόσφυμα -ε- > γενη-):** γέννηση, γενεά, γενιά, γενέτειρα, γενετήσιος, γενέθλιος, γηγενής, εγγενής, συγγενής, γενικός, γόνος, γονέας, γονικός, γονίδιο, γόνιμος, γονιμότητα, υπογονιμότητα, νεογνό, γνήσιος.

• **μελετᾶν < μελετάω-ω < μελέτη:** μελέτημα, αμελέτητος, μελετητής, μελετητήριο.

• **ἔχουσα, περιεχούσης < ἔχω (θ. σεχ-, ἐχ-, σχ-, σχε-, σχη-):** διαδοχικός, διάδοχος, ἔξι, ἐξίς, ἐξοχή, ἐξοχικός, καθεξίς, κατοχικός, οπιούχος, παροχέας, ραβδούχος, σκηπτούχος, σχεδόν, σχέση, σχήμα, σχηματικός, σχολείο, σχολή, σχόλη, σχολικός.

• **πάντα, πᾶσι, παντός < πᾶς:** πάντα, παντού, παντοτινός, πασιφανής, πασίγνωστος, πάνοπλος, παντογνώστης, παντοκράτορας.